

वा० रा०

॥ ४४ ॥

सार्पआश्लेषा ॥ कुलीरः कर्कटः अभ्युदिते इत्यस्य उच्चस्थे इत्यर्थः सौमित्रो इति द्विवचनेन तयोर्मजत्वं सूच्यते ॥ १५ ॥ राज्ञ इति ॥ पृथक् गुणवंतः प्रत्येकं अनन्यसाधारणगुणवंतः ॥ अनुहृषाः ज्येष्ठकनिष्ठत्वादियोग्यव्यवहारवंतः ॥ रुच्या कांत्या प्रोष्ठपदा इति पूर्वाभाद्रपदोत्तरपदयोर्नाम तयोश्च प्रत्येकं द्वे द्वे तारे इति ज्योतिःशास्त्रप्रसिद्धं तैत्तिरीयश्रुतिरपि ॥ चत्वार एकमभिकर्मदेवाः ॥ प्रोष्ठपदास इति यान्वदंतीति तदुपमा इत्यर्थः ॥ १६ ॥ जगुरिति ॥ रामाद्युत्पत्तिकाले इति शेषः ॥ पतदित्यत्र अडभावश्छांदसः ॥ १७ ॥ १८ ॥ गायनैः गायकैः ॥ वादनैः वादकैः ॥ विराविण्यः सशब्दाः ॥ रथ्या इति विशेष्यं ॥ सर्वरत्नसमन्विताः ॥ नटायुद्देशेन क्षिप्तैरत्नैर्युक्ताः ॥ १९ ॥ प्रदेया न्पारितोषिकान् ॥ सूताः पौराणिकाः ॥ मागधावंशावलीकीर्तकाः ॥ वंदिनः स्तुतिपाठकाः ॥ संबंधसामान्ये पृथो सूतादिसंबंधियद्देयं पारितोषिकं तत्तेभ्यो ददावित्यन्वयः ॥

पुप्ये जातस्तु भरतो मीनलघ्ने प्रसन्नधीः ॥ सार्पे जातौ तु सौमित्रौ कुलीरौ ॥ अभ्युदिते रवौ ॥ १५ ॥ राज्ञः पुत्रा महात्मानश्च त्वारोजज्ञिरे पृथक् ॥ गुणवंतः सुरूपाश्च रुच्या प्रोष्ठपदोपमाः ॥ १६ ॥ जगुः कलंचगंधर्वाननृतुश्चाप्सरोगणाः ॥ देवदुंदुभयो नेदुःपुष्पवृष्टिश्च स्वात्पतत् ॥ १७ ॥ उत्सवश्च महानासीदयोध्यायां जनाकुलः ॥ रथ्याश्च जनसंवाधानटनर्तकसंकुलाः ॥ १८ ॥ गायनैश्च विराविण्यो वादनैश्च तथापरैः ॥ विरेजुर्विपुलास्तत्र सर्वरत्नसमन्विताः ॥ १९ ॥ प्रदेयांश्च ददौ राजा सूतमागधवंदिनां ॥ ब्राह्मणेभ्यो ददौ वित्तं गोधनानि सहस्रशः ॥ २० ॥ अतीत्यैकादशाहंतु नाम कर्म तथा करोत् ॥ ज्येष्ठं रामं महात्मानं भरतं कैकयीसुतं ॥ २१ ॥ सौमित्रं लक्ष्मणमिति शत्रुघ्नमपरांतथा ॥ वसिष्ठः परमः प्रीतो नामानि कुरुते तदा ॥ २२ ॥ ॥ २० ॥ अतीत्येति ॥ एकादशाहशब्दः सूतकांतोपलक्षणं ॥ अन्यथा क्षत्रियस्य द्वादशाहं सूतकमिति स्मृतिविरोधः स्यात् ॥ तथा च रामजन्मतस्त्रयोदशे दिने नामकरणमकरोदित्यर्थः ॥ अस्य निरुक्तिः पूर्वदर्शिता श्रियः कमलवासिन्यारमणोऽयं यतो हरिः ॥ तस्मान् श्रीराम इत्यस्य नामसिद्धं पुरातनं ॥ सहस्रनामसदृशं स्मरणान्मुक्तिदं नृणामिति पादोक्तं ॥ २१ ॥ नामानि कुरुते नामकरणमकारयदित्यर्थः ॥ वर्तमानसामीप्ये लट् अंतर्भावित्यर्थता च ॥ यत्तु कतकेन राज्ञो नामकरणादावनधिकार इयुक्तं ॥ अकरोदित्यत्र च पुरोहितद्वारेति शेषपूर्णं कृतंतत्रमानंचित्यं ॥ २२ ॥

वा० कं०

॥ ४४ ॥